

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

L. van Damme (D66), C.P. Oosterom (BBB), S.F. Bleijenberg (Volt) en R. van Hemert (VVD)

(d.d. 18 juni 2025)

Nummer
4266

Onderwerp
Dual use infrastructuuronderdelen

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

‘Dual use’-voorzieningen zijn infrastructuuronderdelen die in vreedetijd civiel worden gebruikt, maar in oorlogstijd of crisissituaties ook militair ingezet kunnen worden. Infrastructuur en kunstwerken (zoals bruggen, tunnels en sluizen) zijn van cruciaal belang in tijden van oorlog. De provincie Zuid-Holland speelt hierin een sleutelrol, mede door de aanwezigheid van de haven van Rotterdam en de logistieke verbindingen waarlangs militair materieel verspreid kan worden. Het is daarom van groot belang dat Zuid-Holland voldoende voorbereid is op crisissituaties, met name wat betreft de staat en inzetbaarheid van de provinciale infrastructuur en kunstwerken.

De veiligheid en vrijheid van Nederland zijn momenteel kwetsbaarder dan in lange tijd. Internationale spanningen nemen toe, denk bijvoorbeeld aan de oorlog in Oekraïne. Ook vinden er met regelmaat cyberaanvallen plaats. Tegen deze achtergrond is het van groot belang dat de provincie Zuid-Holland zich adequaat voorbereidt op een mogelijk conflict.

1. *Zijn de infrastructuur en kunstwerken binnen de provincie Zuid-Holland die strategisch belangrijk zijn in tijden van oorlog of crisis in kaart gebracht? Zo ja, kunnen Provinciale Staten hierover een overzicht ontvangen?*

Antwoord

Gezien de recente geo-politieke ontwikkelingen zijn uw vragen, waar de provincie Zuid-Holland - samen met veel andere publieke beheerders van infrastructuur - voor gesteld staat, zeker relevant. Het is echter voor veel van de door u gestelde vragen te vroeg om hier nu antwoord op te kunnen geven.

In het verleden is er niet tot nauwelijks rekening gehouden met de “dual-use” kant van onze infrastructuur. Op dit moment hebben wij nog onvoldoende inzichtelijk welk gedeelte van het netwerk, dat uiteraard meer omvat dan alleen de provinciale infrastructuur, strategisch van belang is in tijden van oorlog of crisissituaties. Wij zijn op de hoogte van de ontwikkelingen op landelijk niveau en houden de mogelijke consequenties voor de provincie in de gaten. Maar om te komen tot een gedegen analyse en vervolgaanpak is meer informatie nodig dan op dit moment beschikbaar is.

Vragen die hierbij, naast de door u gestelde vragen, nog spelen zijn:

- Is er een door Defensie aangewezen netwerk van wegen waar militaire voertuigen gebruik van willen maken? En welke wegen en (beweegbare) kunstwerken van Zuid-Holland vallen daar onder?
- Met welke afmetingen (lengte, breedte, hoogte) en welke belastingen moeten we rekening houden?
- Gaat het alleen om vervoer, van bijvoorbeeld tanks op diepladers? Of moet het mogelijk zijn dat de tanks zelf ook over de weg rijden? Dit geeft namelijk een andere belasting en een veel grotere kans op schade door rupsbanden en andere risico's voor onze kunstwerken - objecten in beheer van de provincie, zoals onze bruggen en sluizen - qua gewicht en verdeling van de belasting.

Er zullen dus eerst nog veel vragen beantwoord moeten worden door het Rijk voordat we u nader kunnen informeren over de gewenste of noodzakelijk te treffen maatregelen en de financiering daarvan.

De eerste contacten met het Ministerie van Defensie zijn hierover gelegd, maar bevinden zich nog wel in een zeer prematuur stadium. Ook is dit onderwerp van gesprek in de programmaraad en het Bestuurlijk Overleg Goederencorridors (MIRT), dit is het besluitvormend orgaan over de kaders op hoofdlijnen voor de programma-aanpak en over de inzet van Rijksmiddelen uit het Infrafonds. Naast de vraagstukken op Rijksniveau is daarbij ook aandacht gevraagd voor de aansluiting op het onderliggend wegennet. Door de Eurocommissaris is ook op Europees niveau aandacht gevraagd voor "*Resilience and Military Mobility*".

De verwachting is dat de komende jaren intensief overleg en afstemming over dit onderwerp zal plaatsvinden met het Ministerie van Defensie en andere beheerders, om inzicht te krijgen in het gewenste (gezamenlijk) te volgen beleid en de daarbij de treffen maatregelen. Die gaan overigens verder dan alleen de infrastructuur zelf, ook het beveiligen van strategische infrastructurele objecten en routes vallen hier bijvoorbeeld onder.

Wij zullen ervoor zorgen dat we hierbij als college, gezien ook het belang van de Zuid-Hollandse infrastructuur, nauw betrokken blijven. En uiteraard wordt u ook geïnformeerd – zo nodig vertrouwelijk - indien er op dit vlak vermeldenswaardige ontwikkelingen zijn.

2. *Zijn deze strategisch belangrijke kunstwerken en infrastructuur voldoende belastbaar voor zware militaire voertuigen, zoals tanks en brugleggers, die aanzienlijk zwaarder zijn dan civiel vrachtverkeer (tot wel 70+ ton)?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1.

3. *Zijn deze objecten goed toegankelijk voor grootschalige militaire troepenbewegingen, ook in termen van doorrijhoogte, breedte en bereikbaarheid?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1.

4. *Zijn de strategische locaties voor de aan- en afvoer van militair materieel binnen de provincie bekend? Zijn deze locaties zodanig ingericht dat zij in oorlogstijd effectief kunnen functioneren, en is de infrastructuur rondom deze locaties voldoende geschikt voor militaire voertuigen en troepenverplaatsingen?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1.

5. *Welk budget is momenteel beschikbaar voor aanpassingen aan infrastructuur en kunstwerken om deze beter geschikt te maken voor inzet in oorlogstijd?*

Antwoord

Het is nog niet duidelijk of en zo ja hoeveel geld er wordt vrijgemaakt voor infrastructurele verbeteringen en uitbreidingen. Bovendien zou het ook nog zo kunnen zijn dat de extra middelen volledig worden ingezet voor het hoofd(vaar)wegennet en de spoorwegen, waardoor er geen of slechts zeer beperkte aanpassingen mogelijk zijn aan de provinciale infrastructuur.

6. *Verwacht het college dat het Rijk extra middelen beschikbaar zal stellen voor infrastructurele verbeteringen en uitbreidingen, nu het erop lijkt dat de NAVO-norm verhoogd wordt naar 5% van het bbp, waarvan 3,5% bestemd is voor strikt militaire doeleinden en 1,5% voor dual use-toepassingen zoals infrastructuur?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1.

7. *In hoeverre zijn de bestaande infrastructuur en kunstwerken die strategisch van belang zijn reeds aangepast of eenvoudig aanpasbaar voor militair gebruik? Denk hierbij aan aspecten zoals brugbreedte, afwezigheid van obstakels (zoals te lage portalen, vangrails of smalle rotondes) en voldoende ruime op- en afritten.*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1.

8. *Op welke manier wordt er bij het onderhoud of de aanleg van nieuwe infrastructuur rekening gehouden met de toegankelijkheid van militair materiaal?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1.

9. *Zijn er binnen de provincie Zuid-Holland voldoende opslaglocaties beschikbaar met geschikte toegang voor militaire colonnes en zware voertuigen?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1.

10. *Hoe wordt gewaarborgd dat bruggen, tunnels en andere vitale infrastructuur beschermd zijn tegen sabotage en ongewenste toegang, zowel fysiek als digitaal (cybersecurity)?*

Antwoord

De provinciale beweegbare kunstwerken (bruggen en sluizen) zijn aangesloten op een eigen netwerk dat niet verbonden is met internet. Dit voorkomt dat mensen van buitenaf toegang kunnen krijgen tot onze bruggen. Dit netwerk is alleen toegankelijk voor die personen die er als gebruiker (onze objectbedienaren) of beheerder bij moeten kunnen. Digitale toegang tot de systemen is dus alleen mogelijk voor degenen die daadwerkelijk toegang moeten hebben en het is ook niet mogelijk om met onbekende apparaten toegang te krijgen tot het netwerk. De mensen met toegang tot onze systemen hebben daarvoor een VOG (verklaring omtrent gedrag) nodig en moeten ook een geheimhoudingsverklaring en gedragscode ondertekenen.

De fysieke toegang van onze objecten, bijvoorbeeld om voor (storings)onderhoud in de brugkelders te kunnen komen, wordt geregeld met een toegangscontrolesysteem, waarbij ook van alle deuren inzichtelijk is wanneer deze worden geopend. De bruginstallaties zelf zijn fysiek beveiligd tegen inbraak door bijvoorbeeld tralies op alle ramen.

Op dit moment hebben wij slechts één tunnel in ons areaal, de Corbulotunnel in Leiden, als onderdeel van de RijnlandRoute. Het beheer en de operationele taken van deze tunnel zijn belegd bij Rijkswaterstaat. Ook het cyber security beleid en de maatregelen worden door hen geïmplementeerd en gecontroleerd. Dit gebeurt uiteraard wel in samenspraak met de provincie, waarbij rekening wordt gehouden met onze eisen op het gebied van cyber security. Deze zijn onder andere gebaseerd op relevante landelijke richtlijnen en wetgeving. Het beleid en hoe hier in de praktijk mee wordt omgegaan is daarmee vergelijkbaar met de wijze waarop wij hier zelf mee omgaan bij de beweegbare kunstwerken.

11. *Welk budget wordt in Zuid-Holland ingezet voor het bestendig maken van de provincie op het gebied van militaire veiligheid en digitale weerbaarheid?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 1.

12. *Tot slot is het belangrijk dat bruggen en tunnels kunnen worden voorzien van fysieke maatregelen en cybersecurity om sabotage of ongewenste toegang te voorkomen, op welke manier wordt dit gewaarborgd?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 10.

Den Haag, 15 juli 2025

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff